

॥ श्रीः ॥
चौखम्बा सुभाषी ग्रन्थमाला
603
१९७५

चौखम्बा
चिरन्तनी
संस्कृतमार्गोपदेशिका
(शिक्षाशास्त्रिप्रवेशपरीक्षायै सहायकग्रन्थः)
पूर्णतः संशोधितं परिवर्द्धितं च पञ्चमं संस्करणम्

डॉ. रमाकान्तमिश्रः

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्
मानितविश्वविद्यालयः
श्रीसदाशिवपरिसरः
पुरी, ओडिशा

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन
वाराणसी

चिरन्तनी
पूर्वशिक्षाशास्त्रिप्रवेशपरीक्षायाः मार्गदर्शिका

सूचना: -

भागद्वयं वर्तते।

160+40 = 200 अङ्काः

प्रथमो भागः - बहुविकल्पोत्तरप्रश्नभागः।

द्वितीयो भागः - लिखितपरीक्षाभागः।

• प्रथमः भागः -

पूर्णाङ्काः -160

- प्रथमः खण्डः - संस्कृतभाषादक्षता: (40 अङ्काः)
- द्वितीयः खण्डः - मानसिकयोग्यता:-सामान्यज्ञानं च (40 अङ्काः)
- तृतीयः खण्डः - संस्कृतवाङ्मयम्: (40 अङ्काः)
- चतुर्थः खण्डः - शिक्षणाभिरुचिः (40 अङ्काः)

• द्वितीयः भागः -

पूर्णाङ्काः -40

1. अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

(10 अङ्काः)

(क) वचनपरिवर्तनम्। क्रियापदस्थाने कृदन्तप्रयोगः।

(ख) विशिष्टकारकपदचयनम्, सर्वनामस्थाने संज्ञाप्रयोगः।

(ग) लकारपरिवर्तनम्, वचनपरिवर्तनम्, वाच्यपरिवर्तनम्

(घ) कर्तृपदचयनम्, विशेषणपदचयनम्, क्रियापदचयनम्

(ङ) अव्ययपदचयनम्, उपमानोपमेयचयनम्, सम्बोधनपदचयनम्

2. प्रदत्त-अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नोत्तरम्

(10 अङ्काः)

3. प्रदत्त-पद्यं पठित्वा प्रश्नोत्तरम्

(10 अङ्काः)

4. प्रदत्तविषयेषु एकं विषयम् अधिकृत्य पञ्चाशत् शब्दैः अनुच्छेदलेखनम्

(10 अङ्काः)

विषयानुक्रमणिका

<p>1. संस्कृतभाषादक्षताधिकार 1-255</p> <p>व्याकरणम् 1</p> <p>विविधविधायकसूत्राणि 5</p> <p>सन्धिप्रकरणम् 6</p> <p>सन्धिः (प्रश्नमाला) 21</p> <p>शब्दाधिकारप्रकरणम् 32</p> <p>संक्षिप्तशब्दरूपावली 35</p> <p>कारकप्रकरणम् 53</p> <p>विभक्तिप्रकरणम् 57</p> <p>कारकसारः उपपदविभक्तयश्च 68</p> <p>कारकं विभक्तिश्च (प्रश्नमाला) 72</p> <p>समासप्रकरणम् 86</p> <p>विविधसमासानामावली 98</p> <p>समासः (प्रश्नमाला) 106</p> <p>धातुप्रकरणम् 117</p> <p>प्रमुखधातवः 122</p> <p>संक्षिप्तधातुरूपावली 159</p> <p>वाच्यपरिवर्तनम् 182</p> <p>वाच्यपरिवर्तने रूपाणि (कर्मवाच्ये) 189</p> <p>णिजन्तप्रकरणम् 198</p> <p>सन्नन्तप्रकरणम् 200</p> <p>धातुसम्बद्धप्रश्नमाला 203</p> <p>कृदन्तप्रकरणम् 209</p> <p>कृदन्तप्रत्ययानाम् अभ्यासः 217</p> <p>तद्धितप्रकरणम् 228</p> <p>प्रमुखतद्धितप्रत्ययानाम् आवली 231</p> <p>स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् 234</p> <p>अव्ययप्रकरणम् 239</p>	<p>उपसर्गप्रकरणम् 243</p> <p>विविधप्रत्ययाः (प्रश्नमाला) 250</p> <p>2. संस्कृतवाङ्मयाधिकारः 262-416</p> <p>वैदिकप्रकरणम् 262</p> <p>उपनिषदः 272</p> <p>वैदिकप्रश्नाः 274</p> <p>वैदिकप्रश्नप्रारूपम् 286</p> <p>पुराणानि 294</p> <p>दर्शनानि 301</p> <p>दर्शनानां सामान्यपरिचयः 314</p> <p>दार्शनिकप्रश्नाः 317</p> <p>दार्शनिकप्रश्नानां प्रारूपम् 327</p> <p>रामायणम् 339</p> <p>महाभारतम् 342</p> <p>धर्मशास्त्रम् 345</p> <p>धर्मशास्त्रीयाः प्रश्नाः 349</p> <p>ज्योतिषशास्त्रम् 352</p> <p>कवयः तेषां रचनाश्च 357</p> <p>प्रमुखग्रन्थाः तत्प्रणेतारश्च 370</p> <p>आलङ्कारिकग्रन्थाः 376</p> <p>काव्यम् 378</p> <p>रसाः 380</p> <p>अलङ्काराः 382</p> <p>आधुनिकरचनाः 390</p> <p>महत्त्वपूर्णसुभाषितानि 392</p> <p>सामान्यज्ञानम् (संस्कृतम्) 397</p> <p>छन्दांसि 403</p> <p>काव्यशास्त्रपारिभाषिकशब्दाः 407</p> <p>सामान्यसाहित्यस्य मिश्रप्रश्नाः 410</p>
--	--

3. मानसिकयोग्यताधिकारः	417-467	राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्-	
(i) अक्षरक्रमपरीक्षणम्		आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-2	572
(ii) गणितीयपरीक्षणम्		संस्कृतपूर्वशिक्षाशास्त्रपरीक्षा-	
(iii) चित्रपरीक्षणम्		आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-3	582
(iv) समयपरीक्षणम्		संयुक्तपूर्वशिक्षाशास्त्रपरीक्षा-	
(v) दिक्परीक्षणम्		आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-4	592
(vi) सम्बन्धसादृश्यम्		संयुक्तपूर्वशिक्षाशास्त्रपरीक्षा-	
(vii) तार्किकपरीक्षणम्		आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-5	603
4. सामान्यज्ञानाधिकारः	468-498	संयुक्तपूर्वशिक्षाशास्त्रपरीक्षा-	
5. शिक्षणाभिरुच्यधिकारः	499-526	आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-6	613
6. लेखनाधिकारः (सर्जनात्मकम्)	527-561	श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालय-	
भाषिकतत्त्वज्ञानम् (सर्जनात्मकम्)	527	आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-7	623
अनुच्छेदा	531	जगद्गुरुसामानदाचार्यराजस्थानसंस्कृतविश्व-	
श्लोकविश्लेषणम्	537	विद्यालय- आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-8	635
सर्जनात्मकनिबन्धाः	553	जगद्गुरुसामानदाचार्यराजस्थानसंस्कृतविश्व-	
7. प्रश्नपत्राधिकारः	562-669	विद्यालय- आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-9	646
राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्-		जगद्गुरुसामानदाचार्यराजस्थानसंस्कृतविश्व-	
आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-1	562	विद्यालय- आदर्शप्रश्नपत्रसंख्या-10	658

